

DET DANSKE KLASSESAMFUND 19. december 2014

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Mikkel Harboe

Kommunikationschef

Lars Andersen

Direktør

Ulighed trækker Sjælland fra hinanden

Danmark ligger i den pæne ende på internationale opgørelser af ulighed. Der er imidlertid rigtig god grund til at være bekymret over den udvikling, vi i øjeblikket er vidner til. Uligheden er i Danmark vokset markant de sidste 10 år. I takt med at uligheden er vokset, bliver det sociale danmarkskort ligeledes mere opsplittet.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hånd i hånd med den økonomiske opdeling af landet går nemlig en øget opdeling af mulighederne for job, uddannelse og sundhed. Det har store negative konsekvenser både for de danskere, som bliver mere og mere marginaliserede, og for samfundet, som taber ressourcer på gulvet.

Status for uligheden i dag er, at vi er faldet tilbage i det polariseringsspor, vi fulgte frem mod krisen. I starten af krisen skete en opbremsning i den stigende ulighed, fordi særligt dem med store indkomster fra aktier og kapital oplevede tab. Nu er uligheden imidlertid tilbage på samme udviklingstrend som før krisen.

” *Parallelt med de stigende indkomstskel ser vi en øget forskel i mulighederne for job, for at bryde den sociale arv og i danskernes sundhed.*

Selv om Danmark i et internationalt perspektiv er et meget lige land, er der i disse år nogle træk, der peger i den forkerte retning. Den økonomiske ulighed er stigende. Ser man på danmarkskortet, er polariseringen særlig stor på Sjælland. Mens indkomsterne i Nordsjælland og i enkelte københavnske velhaverenklaver buldrer derudaf, går det meget trægt med indkomststigningerne i de vest- og sydsjællandske kommuner samt på Lolland-Falster. Danmark oplever en opdeling, der bogstavelig talt deler Danmark. Vi ser en ulighed, som er mest markant på Sjælland, mens der i Jylland er markant mindre forskel mellem top og bund. Linjerne er ligeledes trukket skarpt op i de største danske byer mellem velhaverenklaver og ghettoområder.

Det alarmerende træk ved denne udvikling er, at vi parallelt med de stigende indkomstskel ser en øget forskel i mulighederne for job, for at bryde den sociale arv og i danskernes sundhed.

De danske arbejdspladser centrerer sig i stigende grad omkring storbyerne, der tiltrækker folk i job. Mens København by og Nordsjælland er de områder i landet, hvor andelen af tilflyttere i job er størst, har Vest- og Sydsjælland (inkl. Lolland-Falster) landets højeste tilflytningsrate af arbejdsløse. I Odsherred Kommune på Vestsjælland er omkring hver tredje i den arbejdsdygtige alder på offentlig forsørgelse. Samtidig er det også en række af kommunerne på Sjælland, der har mistet flest arbejdspladser under krisen.

På uddannelsesområdet slår uligheden ligeledes stærkt igennem. Selv om Danmark formelt har lige adgang til uddannelse, har vi langt fra reelle lige uddannelsesmuligheder. Dem, der tager de lange videregående uddannelser i dag, kommer med stor sandsynlighed selv fra et veluddannet hjem. Modsat har næsten hver anden 25-årig med ufaglærte forældre ikke nogen uddannelse ud over folkeskolen. Mindst lige så nedslående er det, at udviklingen i øjeblikket går den gale vej. Der er i dag færre personer med ufaglærte forældre, der selv får en uddannelse, end det var tilfældet for ti år siden. Igen er det især på Sjælland og Lolland-Falster, at mange sidder fast i den negative sociale arv, mens der er relativt flere mønsterbrydere i f.eks. Vest- og Midtjylland.

Tager man temperaturen på sundhedstilstanden i den danske befolkning, ses der ligeledes store forskelle. Mens den rigeste fjerdedel af danske mænd i gennemsnit bliver 82 år, lever den fattigste fjerdedel 10 år kortere. Der er dog ligeledes stor geografisk variation her. Danmarkskortet over levetider viser igen billedet af et skævvredet Sjælland. Samtlige af den fjerdedel af kommuner med de korteste restlevetider for de 60-årige er alle kommuner på Sjælland eller Lolland-Falster. Samtidig ligger ni af de nordsjællandske kommuner blandt den fjerdedel af kommuner med de højeste restlevetider.

Når landet på den måde bliver opdelt økonomisk, uddannelsesmæssigt og geografisk, sætter det sammenhængskraften under pres. Den stigende ulighed er et problem. For når den økonomiske og uddannelsesmæssige afstand i befolkningen bliver større, øger det også den mentale afstand mellem danskerne. Dermed risikerer vi, at der bliver mindre opbakning til vores fælles velfærdsstat, som ellers

har sikret et fleksibelt arbejdsmarked, en veluddannet befolkning, en høj grad af tryghed og andre positive effekter, der styrker Danmarks position internationalt.

Det er vigtigt, at vi ikke læner os tilbage og lader stå til. Uligheden er ganske vist relativt lav i Danmark i forhold til mange andre lande, men uligheden er tilbage på udviklingstrenden, som vi oplevede før krisen. Vi må adressere den stigende ulighed.

Vi skal gøre op med opdelingen af boligområder og skoler i Danmark. Vores uddannelsesinvesteringer skal gavne alle. Vi skal investere i mennesker. En øget uddannelsesindsats og en stærkere regional erhvervspolitik, der har fokus på at skabe flere arbejdspladser inden for industri og håndværk – især på Vest- og Sydsjælland samt Lolland-Falster – er tiltag, der kan hjælpe til at bekæmpe ulighedstendenserne i Danmark.

Bragt i Politiken d. 19. december 2014